

Ο αληθινός Άγιος Βασίλειος

Το άστρο το λαμπρό της Γέννησης του Σωτήρος Χριστού, που κι εφέτος γιορτάσαμε, ας φωτίζει τον νου και την ψυχή μας. Αλλά και το δρόμο της ζωής μας, ώστε να είναι πάμφωτος. Δρόμος μακριά από πλάνες. Λουσιμένος στο φως της αλήθειας, χωρίς τα σκοτάδια των ψεμάτων.

Αλήθεια γιατί, σ' ότι αφορά των Άϊ Βασίλη, αφήσαμε ένα ψέμα, ξένο προς τη δική μας παράδοση, να μπει στη ζωή μας και στη ζωή των παιδιών μας;

Αυτό ο χοντρός γέροντας, με τα κόκκινα ρούχα, με τ' άσπρα γένια και τ' άσπρα μαλλιά, με σκούφο και μπότες, ανεβασμένος σ' ένα έλκηθρο ιπτάμενο που το σέρνουν τάρανδοι με κουδουνάκια, δεν είναι άγιος και δεν τον λένε Βασίλη. Είναι ένα πρόσωπο διασκεδαστικό, που κατασκευάστηκε για τις

εμπορικές ανάγκες, τις διαφημιστικές ανάγκες της Coca Cola το 1931 και έρχεται από τον Βορρά. Οι δυτικοί τον λένε Santa Claus.

Δεν έχει καμμία σχέση ούτε με τον Άγιο Νικόλαο Επίσκοπο Μύρων (Τα Μύρα) της Λυκίας (Μικρά Ασία), τον προστάτη των ναυτικών, που έζησε από το 270 μέχρι το 343 μ.Χ.

Ούτε φυσικά με τον Άγιο Βασίλειο τον Μέγα (330-379

μ.Χ), Έλληνα, Επίσκοπο Καισάρειας της Καππαδοκίας, τον αληθινό Άϊ Βασίλη, που ήταν αδύνατος και είχε μαύρα μαλλιά και μαύρα γένια, γιατί απεβίωσε την 1^η Ιανουαρίου 379 μ.Χ. δηλ. νέος, σε ηλικία 49 ετών. Ο Άγιος Βασίλειος ο Μέγας υπήρξε πολύ σημαντικός θεολόγος και Πατέρας της Εκκλησίας. Ένας από τους Τρεις Ιεράρχες, που μαζί με τον Γρηγόριο τον Θεολόγο και τον Ιωάννη των Χρυσόστομο θεωρούνται προστάτες τη Παιδείας. Η οικογένεια του Μεγάλου Βασιλείου ήταν αγία. Ο πατέρας του Βασίλειος

καθηγητής ρητορικής και η μητέρα του η Εμμέλεια (αγία). Αδέλφια του ήταν ο άγιος Γρηγόριος επίσκοπος Νύσσης, η οσία Μακρίνα, ο άγιος Πέτρος επίσκοπος Σεβαστείας, ο μοναχός Ναυκράτιος. Υποστήριξε το Σύμβολο της Πίστεως και αντιτάχθηκε στις αιρέσεις των πρωτοχριστιανικών χρόνων, μεταξύ των οποίων και του Αρειανισμού. Φοίτησε στην Κωνσταντινούπολη (345 μ.Χ.) κοντά στον γνωστό διδάσκαλο της εποχής Λιβάνιο και το 352 μ.Χ. στην Αθήνα, όπου γνωρίσθηκε με τον Γρηγόριο κι ανέπτυξε μαζί του μια μεγάλη φιλία. Επέστρεψε μετά τέσσερα Χρόνια (356 μ.Χ) στην Καισάρεια της Καππαδοκίας και συνέχισε την παράδοση του πατέρα του ως καθηγητής ρητορικής. Στη **συνέχεια χειροτονείται** πρεσβύτερος και μετέπειτα επίσκοπος. Έργο ζωής και σημαντικό σταθμό στην πορεία του, αποτελεί η ίδρυση και λειτουργία ενός κοινωνικοπρονοιακού συστήματος, της Βασιλειάδας, για την περίθαλψη φροντίδα πασχόντων, αναξιοπαθούντων και κοινωνικά ασθενέστερων. Υπήρξε τεραστίας μορφώσεως άνθρωπος και άφησε πλούσιο παιδαγωγικό και θεολογικό έργο. Γι' αυτό θεωρείται και αποκαλείται Μέγας, με την πνευματική διάσταση του όρου Μέγας.

Αυτή είναι η αλήθεια. Τι σχέση έχει λοιπόν ο ψεύτικος «Αϊ Βασίλης», που έρχεται από τον Βορρά, με τον αληθινό Άγιο Βασίλειο, που μας έρχεται από την Ανατολή; Όσες φορές ρώτησα τα παιδιά σε γιορτές σχολικές: «Παιδιά, Άγιος Βασίλης έρχεται από;» μου απάντησαν: «από την Καισαρεία». Ποτέ δεν μου είπαν: «από τη Λατωνία»!

Το έθιμο της Βασιλόπιτας

Την παραμονή της πρωτοχρονιάς, το βράδυ, με την αλλαγή του χρόνου, κόβουμε στα σπίτια μας την καθιερωμένη Βασιλόπιτα. Το έθιμο αυτό συνδέεται με την εορτή του Αγίου Βασιλείου και έχει σχέση με την Ορθόδοξη θρησκευτική Παράδοση. Το πρώτο κομμάτι είναι του Χριστού, το δεύτερο του Αγίου Βασιλείου, το τρίτο του σπιτιού κι ακολουθούν τα κομμάτια των μελών της οικογένειας.

Πως όμως ξεκίνησε το έθιμο κι έφθασε στις μέρες μας κατά την θρησκευτική Παράδοση. Τον καιρό που ήταν αυτοκράτορας του Βυζαντίου (361-363 μ.Χ.) ο Ιουλιανός ο Παραβάτης (331-363 μ.Χ.), συνομήλικος και συμμαθητής του Αγίου Βασιλείου στη Σχολή των Αθηνών, κηρύχθηκε πόλεμος

κατά της Περσίας. Ο Ιουλιανός πέρασε, με το στρατό του από την Καισάρεια και διέταξε να φορολογηθεί όλη η επαρχία. Τα χρήματα θα τα έπαιρνε επιστρέφοντας από την Περσία για την Κωνσταντινούπολη. Οι κάτοικοι έδωσαν όσα είχαν σε χρυσαφικά και σε νομίσματα. Ο αυτοκράτορας Ιουλιανός όμως σκοτώθηκε στον πόλεμο, σε μία μάχη με τους Πέρσες και δεν ξαναπέρασε ποτέ από την Καισάρεια.

Τότε ο Άγιος Βασίλειος έδωσε εντολή τα μισά από τα χρυσαφικά να δοθούν στους φτωχούς. Ένα μικρό μέρος δόθηκε για τις ανάγκες των Ιδρυμάτων της «Βασιλειάδας» και τα υπόλοιπα τα μοίρασε σε όλους τους κατοίκους με τον εξής πρωτότυπο τρόπο. Έδωσε εντολή να ζυμώσουν μικρά ψωμιά και σε καθένα από αυτά έβαλε από ένα χρυσαφικό ή νόμισμα. Στη συνέχεια τα μοίρασε στα σπίτια. Τρώγοντας λοιπόν οι κάτοικοι τα ψωμιά έβρισκαν ό,τι τους τύχαινε. Έτσι γεννήθηκε το έθιμο της Βασιλόπιτας, στην οποία βάζουμε φλουρί. Αυτός, που στο κομμάτι του θα «πέσει» το φλουρί, θεωρείται ότι είναι τυχερός και θα έχει μια καλή χρονιά. Έτσι μεταφέρεται το έθιμο από γενιά σε γενιά, για να μας θυμίζει τη δικαιοσύνη, την αγάπη και την καλοσύνη ενός Μεγάλου Αγίου αλλά και την ευλογητική παρουσία του.

Ποιος φέρνει τα δώρα στα παιδιά;

Και στο συγκεκριμένο ερώτημα επιλέγουμε ως απάντηση το ψέμα αντί της αλήθειας. Λέμε λοιπόν στα παιδιά μας ότι τα δώρα τα φέρνει αυτός, ο ψεύτικος Άϊ Βασίλης, ο Κοκακόλας (από την Coca Cola) όπως επέλεξα να τον αποκαλώ, που δήθεν αλληλογραφούν μαζί του τα παιδιά, που δήθεν μπαίνει στα σπίτια από τις καμινάδες των τζακιών, από φεγγίτες, από μισάνοιχτες πόρτες και φέρνει τα δώρα... Παραμύθια εμπορικά. Φτάσαμε στο σημείο μάλιστα, χάριν της κατανάλωσης και του κέρδους, να έχουμε μέχρι και Αγιοβασίληδες και Αγιοβασιλίνες με μαγιό! Παραμύθια και ψέματα μακριά από την αλήθεια, που είναι και ψυχολογικά και παιδαγωγικά ωφέλιμη.

Απευθύνομαι λοιπόν προς όλους παιδαγωγούς και μη. Πιστεύω ακράδαντα ότι, αν λέγαμε στα παιδιά μας από μικρή ηλικία την αλήθεια, θα τα βοηθούσαμε και θα τα ωφελούσαμε περισσότερο: «Παιδιά μου, αυτός ο τύπος, ο χοντρούλης παππούς με τ' άσπρα γένια και τα κόκκινα ρούχα, με το έλκηθρο και τους τράνδους, δεν είναι άγιος ούτε τον λένε Βασίλη. Αυτός έρχεται από

το Βορρά. Ο αληθινός Άγιος Βασίλειος είναι αδύνατος, με μαύρα γένια και μας έρχεται από την Καισάρεια της Καπαδοκίας, από την Ανατολή. Τα δώρα δε τα φέρνει αυτός ο ψεύτικος Άϊ Βασίλης, που δεν υπάρχει. Τα δώρα τα φέρνουν στα παιδιά τ' αγαπημένα τους πρόσωπα: ο πατέρας, η μητέρα, ο παππούς, η γιαγιά, ο νουνός, η νουνά, τα μεγαλύτερα αδέρφια, ο θείος, η θεία λόγω των ημερών, σύμφωνα με το έθιμο, με την ευλογητική παρουσία και τις ευχές του αληθινού Αγίου Βασιλείου του Μεγάλου».

Αυτή την μεγάλη και μόνη αλήθεια ειπωμένη κατ' αυτόν τον λίαν συμβατό παιδαγωγικά τρόπο, γιατί δεν την λέμε στα παιδιά μας; Όταν μάλιστα και με τον τρόπο αυτό ενισχύεται η εκτίμηση των παιδιών προς τους γονείς και προς τα πρόσωπα του συγγενικού του περιβάλλοντος. Γιατί συνεχίζουμε να ζούμε μέσα στο ψέμα; Σ' ένα ψέμα ξενόφερτο. Μακριά από την Ορθόδοξη Χριστιανική αλλά και Ελληνική Παράδοσή μας. Μα πάνω απ' όλα μακριά από την αλήθεια.

Λάζαρος Κυρίζογλου
Δήμαρχος Αμπελοκήπων-Μενεμένης
Α' Αντιπρόεδρος Κεντρικής Ένωσης
Δήμων Ελλάδος